

Belangrijkste onderwerpen van de 35ste Algemene Conferentie van UNESCO / oktober 2009

De Algemene Conferentie is UNESCO's belangrijkste beslissingsorgaan en bestaat uit vertegenwoordigers van alle 193 lidstaten. De Conferentie komt elke twee jaar samen in Parijs om de strategie en beleidslijnen van de Organisatie uit te stippelen, en om het UNESCO-programma en de begroting goed te keuren. Elke lidstaat heeft één stem. Namens Nederland traden tijdens de debatten afwisselend de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de permanente vertegenwoordiging en leden van Nationale UNESCO Commissie op.

Benoeming nieuwe Directeur-Generaal

Tijdens de 35ste Algemene Conferentie is de nieuwe Directeur-Generaal van UNESCO, Irina Bokova, officieel geïnstalleerd. De Directeur-Generaal staat aan het hoofd van het Secretariaat van UNESCO en wordt voorgedragen door de Uitvoerende Raad. De Uitvoerende Raad koos op 15 september 2009 uit negen kandidaten. Die verkiezing was bijzonder spannend: pas na vijf stemrondes kon de voorzitter van de Uitvoerende Raad de nominatie van mevrouw Bokova bekendmaken. De Algemene Conferentie koos vervolgens op 15 oktober op overtuigende wijze voor mevrouw Bokova: zij kreeg 166 van de 183 stemmen.

Nederlandse visie

Staatssecretaris Dijkema van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hield op donderdag 8 oktober een keynote speech in een ministersforum over de toekomst van UNESCO. Zij pleitte voor een actievere rol van de lidstaten bij het bepalen van de agenda van UNESCO en bij het invullen van de gekozen prioriteiten. Haar uitdagende pleidooi ontlokte een aantal deelnemers aan het debat expliciete steun voor de herijking van de relatie tussen UNESCO's Secretariaat en de lidstaten. Het voorstel om UNESCO te laten evalueren werd enkele dagen later aangenomen.

Bescherming cultureel erfgoed

De hoogste prioriteit binnen het domein Cultuur is te bevorderen dat de bestaande verdragen ter bescherming van uiteenlopende vormen van cultuur (zoals onder meer werelderfgoed, immaterieel erfgoed, onderwatererfgoed, bestrijding illegale handel in cultuurgoederen) wereldwijd worden uitgevoerd. UNESCO heeft op dit moment zeven cultuurconventies. De één is succesvoller dan de ander. De lidstaten willen dat UNESCO meer nadruk legt op het implementeren en uitwerken van de huidige verdragen en niet zozeer op het werken aan nieuwe instrumenten.

Beheer van de oceanen

Oceanen hebben een sleutelrol bij het opvangen van de effecten van klimaatverandering. Zij kunnen warmte en koolstofdioxide opnemen. Maar daarvoor moeten de oceanen wel in goede conditie blijven. UNESCO voert het secretariaat van de Intergovernmental Oceanographic Commission (IOC), die het beheer van oceanen verbetert door internationale samenwerking te stimuleren, onderzoeksprogramma's op elkaar af te stemmen, belangrijke gegevens bijeen te brengen, observatiesystemen te coördineren of tsunamiwaarschuwingssystemen te bouwen. Samen met het United Nations Environmental Programme (UNEP) heeft het IOC de belangrijkste onderzoeken naar oceaambeheer in een overzicht bijeengebracht, dat als basis zal dienen voor een wereldwijde periodieke rapportage over de conditie van de oceanen. De eerste cyclus moet in 2010 van start gaan.

Menselijk gedrag en klimaatverandering

Klimaatverandering wordt veroorzaakt door menselijk handelen. Mensen proberen de negatieve effecten te beperken. Mensen moeten zich aanpassen aan de effecten die onvermijdelijk zijn.

Daarom bestaat voor UNESCO een rol om door middel van onderwijs en communicatie, twee kerngebieden van de Organisatie, het bewustzijn te vergroten bij individuele personen over de oorzaken en effecten van klimaatverandering. Daarnaast besloten de lidstaten te onderzoeken of het mogelijk is een instrument te ontwikkelen dat wereldwijd richtlijnen geeft voor het gedrag van overheden in relatie tot klimaatverandering. Deze beoogde Universal Declaration on Ethics and Climate Change zal bestaande internationale instrumenten, zoals het Earth Charter en de 2002 Johannesburg Verklaring, als basis nemen, deze bundelen en verder uitwerken. De volgende Algemene Conferentie in 2011 moet de nieuwe verklaring vaststellen.

De multiculturele bibliotheek

Tijdens de Algemene Conferentie heeft UNESCO het manifest 'de multiculturele bibliotheek' bekrachtigd dat is opgesteld door de internationale bibliotheekorganisatie International Federation of Library Associations (IFLA). De verklaring vestigt de aandacht op de belangrijke rol die bibliotheken over de hele wereld vervullen in het verspreiden van informatie over culturele verscheidenheid. Het benadrukt het belang van een cultureel diverse collectie en de noodzaak informatie aan te bieden in de lokale talen. IFLA maakt gebruik van de kracht van UNESCO om deze boodschap zo breed mogelijk te verspreiden.

Dit manifest is het derde in een reeks; al eerder zagen het IFLA-UNESCO Public Library Manifesto (1994) en het School Library Manifesto (1999) het licht.

Onderwijs voor iedereen / Education for All

Samen met andere VN organisaties streeft UNESCO naar het realiseren van onderwijs voor iedereen, Education for All (EFA). Leren lezen en schrijven staat daarbij centraal. Onderwijs is niet overal een vanzelfsprekendheid: wereldwijd kunnen ca. 800 miljoen mensen niet lezen of schrijven en gaan 75 miljoen kinderen niet naar school. Onderwijs is ook nodig om armoede te bestrijden, om te leren samenleven en om duurzame ontwikkeling te bevorderen. Leren lezen en schrijven is een belangrijk onderdeel van UNESCO's onderwijsprogramma. Andere belangrijke thema's zijn de verdere ontwikkeling van het beroepsonderwijs en het wegnemen van het lerarentekort in ontwikkelingslanden.